

בס"ד

רמב"ם

ספר המדע

The Book of Knowledge

משוך: טעם פתיחת וסיום הספר באות מ"ם - סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 736, יין מלכות ס"א.
משוך . . לב: ביאור פנימי בשייכות הפסוק לספר המדע - יין מלכות ס"ב.

Hilchot Yesodei HaTorah - הלכות יסודי התורה (Foundation of the Torah)

כאן לא הזכיר רבינו את כל היסודות המוזכרים בפיהמ"ש – לקו"ש חכ"ב ע' 71, חכ"ג ע' 90
יש בכללן: אם מנין המצוות שלפני ההלכות כתב רבינו - לקו"ש ח"ג ע' 290, חכ"ז ע' 231 בשוה"ג.
(א): מדוע נמנתה כמצוה בפני עצמה? - אג"ק חכ"ג ע' קצח.
לידע: הצורך לדעת ולהבין את מציאות האלקות - לקו"ש ח"א ע' 279, חכ"ד ע' 23.

פרק א: ההכרח ללמוד גם את ארבעת הפרקים הראשונים של הלכות אלו – לקו"ש חכ"ז ע' 232
בשוה"ג.

הלכה א: ביאור נרחב בהלכה זו - לקו"ש חכ"ז ע' 237. בעבודה הרוחנית – לקו"ש ח"א ע' 339.

יסוד . . החכמות: מקור לזה בזהר – לקו"ש חכ"ו ע' 115, חכ"ט ע' 291.

מצוה זו היא יסוד כל המצוות – סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 149.

ראשי התיבות של שם "הוי" (דווקא) – לקו"ש חכ"ו ע' 14 הע' 50.

אך לא מופיע בפירוש – לקו"ש ח"א ע' 26.

בספר היד' נרמזו ענינים מפנימיות התורה – הגש"פ ע' תכא.

לידע: תוכן המצוה ופרטיה – לקו"ש ח"א ע' 339 בשוה"ג, ח"כ ע' 23 ובהערות, חכ"ד ע' 6, 43, חכ"ו
ע' 59, חכ"ז ע' 251, סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 206, תש"נ ח"א ע' 122, 125, 265, 291, תנשי"א ח"א ע' 112,
407, 418.

שם: דיוק הלשון "שם" – לקו"ש חט"ז ע' 44 בשוה"ג.

מצוי ראשון: דיוק הלשון "מצוי ראשון" – סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 411.

ממציא: בכל רגע – לקו"ש חכ"ז ע' 248.

כל הנמצא: כל פרטי הנבראים – לקו"ש ח"א ע' 139. אך עיקר רצונו הוא בישראל – לקו"ש ח"ל ע'

.151

לא . . הימצאו: בדרך ממילא – לקוי"ש חכ"ד ע' 42 הע' 41.
לכן, אין הדבר מכריח שהוא ית' מתלבש בנבראים – לקוי"ש חכ"ה ע' 202 הע' 84.
מאמיתת: דיוק הלשון "אמיתת" – סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 678, תשי"נ ח"א ע' 74, תשנ"ב ח"א ע' 127.
הימצאו: דרגת האלקות שלמעלה מהעולם – לקוי"ש חט"ז ע' 43, ח"כ ע' 23.
שלעתיד לבוא תתגלה – לקוי"ש חכ"ג ע' 181.
על ידי עבודתנו כעת – לקוי"ש חל"ד ע' 112.

הלכה ב: החידוש בהלכה זו – לקוי"ש ח"י ע' 257 הע' ד"ה ותומשך, סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 151, תשי"נ ח"א ע' 126, 266, 291.

אם . . להימצאות: הביאור בפנימיות הענינים – לקוי"ש חט"ז ע' 44 הע' 26.
להימצאות: לעתיד לבוא יתגלה בבני ישראל שמציאותם היא מעצמותו ית' – לקוי"ש חכ"ג ע' 181.

הלכה ג: שכל . . לו: חלק מ"אמיתת" האלקות – סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 728
והוא . . להן: החידוש – סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 659.

הלכה ד: הוא לבדו האמת: ביאור – לקוי"ש חל"ג ע' 88.
והוא . . כלומר: ביאור שיטת רבינו בפירוש הפסוק – לקוי"ש חכ"ד ע' 43.

הלכה ו: וידיעת דבר זה: הראיות וההוכחות אינן חלק ממצות ידיעת ה' – סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 207.

אנכי ה' אלוקיך: מדוע מפסוק זה דווקא? – לקוי"ש חכ"ו ע' 114, סה"ש תשי"נ ח"א ע' 286.
לא . . פנו: גדר הלאו – לקוי"ש ח"א ע' 280.

פרק ב:

הלכה ב: ביאור נרחב בזה – לקוי"ש חל"ד ע' 32, 175.
הדרך: גם הדרך לאהבת ה' נכללת במצוה – לקוי"ש חכ"ו ע' 117, חכ"ד ע' 495.
בשעה . . הגדולים: זוהי עבודת התפילה – סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 158.
שיתבונן: כאן מרמז ללימוד פנימיות התורה – לקוי"ש ח"ל ע' 294.
ההכרח להתבונן באלקות – לקוי"ש ח"י ע' 229, 235, ח"א ע' 246, ח"י ע' 228 הע' 2, חכ"ג ע' 86 הע' 49.
לידע: יתבונן, "ויראה" "לידע", שלוש דרגות – לקוי"ש חט"ו ע' 143 והע' 50.

הלכה ג - ד: ומהן . . להט: דיון בנושא – לקוי"ש ח"ל ע' 274.

הלכה ז: עשרה: עפ"ז ביאור בדברי אדה"ז – לקוי"ש ח"ט ע' 408 הע' 5, *23, חל"ט ע' 136.

הלכה ח: חיים: החידוש שבדבר – לקוי"ש ח"י ע' 205.

הלכה יא: טיפה מן הים: דיוק הלשון "טיפה מן הים" – סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 160.

הלכה יב: שלא . . אלו: כיצד, אם כן, התיר האריז"ל "לגלות זאת החכמה"? – לקוי"ש ח"ל ע' 171.

פרק ג: כמה ענינים הנידונים בפרק מופיעים בספרי חכמי יון – לקוי"ש ח"כ ע' 541.
אולם, פרקים אלו הם דברי תורה – לקוי"ש חכ"ג ע' 36.
הלכה א: בענין חומר היולי לבריאה – לקוי"ש ח"ל ע' 271.

הלכה ח: הנראין: דיוק הלשון "הנראין" – לקוי"ש חל"ט ע' 6.
נמצא: בענין 'הוכחות' המדע בנושא – לקוי"ש ח"י ע' 180.

הלכה ט: בעלי . . . הן: עפ"ז ביאור מ"ש בהל' מלכים פי"א ה"א – לקוי"ש ח"י"ג ע' 89.
מעוטה . . . האדם: אופן השגתם – לקוי"ש חט"ו ע' 475.
כיצד, אפוא, סובבת השמש במהירות עצומה? – לקוי"ש חכ"ח ע' 261.

הלכה י: ארבעה: בספר יצירה הוזכרו רק שלושה יסודות – לקוי"ש חכ"ו ע' 46 הע' 39.

פרק ד

הלכה יג: ביאור בענין – לקוי"ש חכ"ט ע' 98.
שאין . . . ובשר: דווקא "להטייל", אבל להיכנס וללמוד צריך – לקוי"ש ח"ל ע' 173, סה"ש תשמ"ט
ח"א ע' 345.

פרק ה

הלכה א: במה שונים דברי רבינו כאן ממ"ש בהל' שבת פ"ב ה"ג? – לקוי"ש חכ"ז ע' 133.
יהרג ואל יעבור: אם המצוה מחייבת כוונה ע"מ למות – לקוי"ש חכ"ז ע' 167.

הלכה ד: אין מלקין אותם: הטעם לזה – לקוי"ש ח"י"ז ע' 395 והע' 64, סה"ש תנש"א ח"ב ע' 845.

הלכה ה: יהרגו . . . מישראל: מפני שציבור אינו מבטל את היחיד – לקוי"ש ח"י"ח ע' 114. ביאור
פנימי – לקוי"ש ח"ל ע' 154.
יתנו . . . לכתחילה: מקור דין זה – רשימות ח' קמו ע' 10.

הלכה ו: עונשין אותם: והרי בהלכה ד' "מפני שעבר באונס אין מלקין אותם"? – תשובות וביאורים
ס"ד הע' 1.

הלכה ח, ט, י: דברים . . . השם: גם באיסורים לא כל כך חמורים שייך קידוש השם – לקוי"ש חכ"ח
ע' 128.

פרק ו

הלכה א: בגדר קדושת השמות – לקוי"ש חל"ו ע' 54.

הלכה ב: השם המפורש: שם העיקר – לקוי"ש ח"כ ע' 270. שיטת רבינו בנושא זה – רשימות ח' מא
ע' 8.

ואהיה: גדר קדושת שם זה [וביסוס הנוסחאות שבהן לא מופיע שם זה] – לקוי"ש חכ"ו ע' 10.

פרק ז: הלכות נבואה באות כהמשך למצות ידיעת ה' – לקוי"ש חכ"ג ע' 91.
הלכה א: גדר הנבואה ותנאיה – לקוי"ש ח"כ ע' 84 הע' 46, חכ"ג ע' 82, חל"ח ע' 40, סה"ש תנש"א

ח"ב ע' 787. החילוק בין נבואה לתורה – סה"ש תנש"א ח"ב ע' 787. נבואה בזמננו – לקו"ש ח"י"ד ע' 73, סה"ש תנש"א ח"ב ע' 788. לא הובא הפסוק "ונועדתי" – לקו"ש חל"א ע' 160.

מנבא: דיוק הלשון – לקו"ש ח"כ ע' 94 הע' 34.

ואין . . . אלא: מעלות אלו אינן מכריחות נבואה – לקו"ש ח"י"ג ע' 31.

בעל דעה רחבה: עפ"י מובנת מעלת נבואת משה – לקו"ש ח"י ע' 38 הע' 26.

האלו: מדוע שינה רבינו מהתנאים המובאים בש"ס? – לקו"ש חכ"ג ע' 91. מדוע לא כלל בתנאי הנבואה את הישיבה בארץ ישראל? – לקו"ש ח"ח ע' 337 הע' ד"ה ה' תמוז.

הלכה ב: אבריהן . . . מיטרפות: לשם מה? – לקו"ש חכ"ג ע' 86.

הלכה ה: ואפשר שלא תשרה: אם השראת הנבואה היא בגדר חידוש – לקו"ש ח"י"ז ע' 94 הע' 20, חכ"ג ע' 87 הע' 50, ע' 357.

הלכה ו: ומשה רבינו: מעלת נבואת משה – לקו"ש ח"י ע' 53 הע' 29, ח"י"ט ע' 185, ח"כ ע' 94, חל"ד ע' 205, רשימות ח' קלו ע' 40.

הלכה ז: לחתוך . . . כשרים: גדר עדות – לקו"ש חכ"א ע' 62.

ואף . . . בשקר: מכאן שעדות היא גם גזירת הכתוב – סה"ש תנש"א ח"ב ע' 848.

פרק ח

הלכה א: כפרו . . . הארץ: "לא להביא ראיה על הנבואה"! והרי בפסוק מפורש "בזאת תדעון כי ה' שלחני"! – לקו"ש ח"כ ע' 95 הע' 42.

ובמה . . . הזאת: עפ"י ביאור מחלוקת קורח ועדתו – לקו"ש ח"י"ח ע' 188. וכן סיום התורה "לעיני כל ישראל" – לקו"ש חל"ד ע' 217.

הלכה ב: אלא . . . בתורה: לפיכך, גם בימינו ישנו נביא כמשה רבינו – סה"ש תנש"א ח"ב ע' 789. גדר נבואת משה, ההבדל בין נבואה לדבר תורה וביאור ההלכות – לקו"ש ח"י"ח ע' 274 בהע' ובשוה"ג, ח"י"ט ע' 177.

הלכה ג: הא. . . שקר: החילוק בין שמיעה לראיה – לקו"ש חל"ט ע' 10.

פרק ט

הלכה א: ביאור נרחב בנושא – לקו"ש חל"ד ע' 116.

אין . . . תוספת: לכן לא יתכן חידוש אמיתי בתורה – לקו"ש חל"ה ע' 210. סיבת הדבר – לקו"ש ח"כ ע' 97, חכ"ג ע' 33. והרי "מצוות בטלות לעתיד"? – סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 29.

שנאמר . . . ממנו: מדוע הביא רבינו פסוק זה דווקא? – לקו"ש חט"ו ע' 138 והע' 8.

הלכה ב: האחרון: פירוש – לקו"ש ח"י"ד ע' 73 הע' 25, ח"כ ע' 97 הע' 64.

הלכה ג: ואילו . . . הבעל: הנהגת אליהו לא היתה נטיה מדרך התורה, אדרבה – לקו"ש ח"א ע' 226. גדר הוראת שעה – לקו"ש ח"י"ד ע' 71 הע' 10, ח"כ ע' 150 והע' 48.

הלכה ד: לא בשמים היא: בנושא זה – רשימות ח' קמו ע' 9.

פרק י
הלכה א: אותות משה רבנו: האותות שעשה משה הוכיחו שהוא שלוחו של הקב"ה – לקו"ש ח"כ ע' 95.

הלכה ג: להודיענו . . בעולם: הנבואה היא הוראה לשעה – לקו"ש ח"י"ט ע' 183 הע' 49.

הלכה ד: אין . . לנבואתו: אין בזה משום ביטול הנבואה אלא גילוי תוכנה הפנימי – סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 8.

Hilchot Deot – Personal Development – הלכות דעות

6 לימוד הלכות אלו מחזק את בריאות הגוף – סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 502.

פרק א
הלכה ד: כל ימיו בנחת: ההתאמה עם המאמר "משנכנס אדר מרבין בשמחה" – לקו"ש ח"א ע' 338 הע' ד"ה שאמחז"ל, סה"ש תנש"א ח"א ע' 339.

הלכה ה: והלכת בדרכיו: משמעות המצוה – לקו"ש ח"ד ע' 1130, ח"י"ג ע' 280 והע' 3, סה"ש תשי"ג ח"ב ע' 676.

פרק ב
הלכה ב: תירוץ קושיית הלחם משנה – לקו"ש ח"ט ע' 7 הע' 35.
ועל . . ודעה: עפ"ז ביאור דין בטומאת זבה – לקו"ש ח"ד ע' 28.

הלכה ג: ואפילו מקצתה: והרי בגמרא "צריך שיהא בו משמונה בשמינית"?! – לקו"ש ח"ב ע' 162 הע' 32 ובשוה"ג, רשימות ח' טו ע' 34.

הלכה ד: וכן . . מעטים: לא סותר למ"ש בפיהמ"ש שיש להרבות בדברי תורה – לקו"ש ח"ז ע' 158.

פרק ג
הלכה א: בעבודה הרוחנית – לקו"ש ח"ז ע' 120. השינוי בין הלכה זו למ"ש בהלי נדרים – לקו"ש ח"ט ע' 130.

לפיכך . . אחרים: ענין הנדרים בעבודה הרוחנית – לקו"ש ח"י"ג ע' 191, סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 556.

הלכה ב: כשעה שבועל: לא שייך לגדר מצות פרו ורבו – לקו"ש ח"ל ע' 28. לא סותר למאמר רז"ל "אי לאו יצר הרע פסק החימוס" – לקו"ש ח"ב ע' 692.

הלכה ג: נמצאת . . הוא: מדוע טבע הקב"ה בגופנו את הצורך בשינה? – סה"ש תשי"ג ח"ב ע' 597.

בכל דרכיך דעה: נוסף על "כל מעשיך יהיו לשם שמים" – לקוי"ש ח"ג ע' 907 הע' 37.

פרק ד: גם הנאמר בפרק זה הוא הלכות הנוגעות לזמננו – לקוי"ש חכ"ג ע' 53.
הלכה א: (עבודת): לכאורה צריכה להיות הוספה "עבודת" – לקוי"ש ח"ב ע' 531 הע' 12, ח"ג ע' 806 הע' 9.

הלכה ב: וייגע: הסיבה והצורך בייגעה – הגש"פ ע' תרמב.

הלכה יט: מכאן הבנה כללית בענין החטא – לקוי"ש ח"ט ע' 396, ח"ט ע' 125.

הלכה כג: ובית הכסא: הדין בימינו – לקוי"ש חכ"ה ע' 43 הע' 56.

פרק ה

הלכה א: שהחכם: ביאור התואר "חכם" בפנימיות – לקוי"ש ח"ו ע' 186 בשוה"ג, חכ"ד ע' 195.

ניכר: דיוק הלשון "ניכר" – לקוי"ש ח"ז ע' 340 והע' ד"ה שמעשיו כולל.

המעשים האלו: מדוע דווקא בדברים אלו? – לקוי"ש ח"ד ע' 1248, ח"ו ע' 186 והע' 52. למה לא הוזכרה שינה? – לקוי"ש ח"ה ע' 106.

נאים ומתוקנים ביותר: אף שהם ענינים חיצוניים – לקוי"ש ח"ד ע' 1248. הביאור בזה – לקוי"ש ח"ח ע' 155, ח"כ ע' 334, חכ"ב ע' 250, חכ"ג ע' 296, רשימות ח' פח ע' 176.

הלכה ז: ואינו . . . כלל: רק תלמיד חכם צריך לנהוג כך? – לקוי"ש חכ"ז ע' 160, חכ"ט ע' 120.

הלכה יא: בעבודה הרוחנית – רשימות ח' נו ע' 9.

הלכה יב: כל נכסיו: מדוע בהל' מתנות עניים פ"ז ה"ה כי "עד חומש"? – לקוי"ש חכ"ז ע' 220.

פרק ו: חילוק בין פ"ה ופ"ו – לקוי"ש חכ"ח ע' 146.

הלכה א: כדי שילמוד ממעשיהם: ואז יוכל להשפיע על אחרים – לקוי"ש ח"ג ע' 17 הע' 19, חכ"ג ע' 449.

הלכה ג: הישג המצוה – לקוי"ש ח"ד ע' 155, ח"ז ע' 58.

כל . . . מישראל: אפילו אינו צדיק – לקוי"ש ח"ז ע' 217 בשוה"ג.

הלכה ו: ביאור ההלכה – לקוי"ש חכ"ח ע' 144.

שנאמר: דיוק הגירסאות – לקוי"ש חכ"ח ע' 144 הע' 51.

פרק ז

הלכה א: המרגל . . . האדומי: בענין חטא לשון הרע – לקוי"ש חכ"ב ע' 66.

הלכה ב: יש . . . גדולות: פרטים באיסור על פי דיוק הלשונות – לקוי"ש חכ"ז ע' 162 ובהע'.

Hilchot Talmud Torah – Torah Study

לכבד מלמדיה ויודעיה: הישג המצוה – לקוי"ש חכ"ז ע' 376.

פרא א,

הלכה א: פטורים מתלמוד תורה: מדוע פותח רבינו את הלי ת"ת בפטורים? – לקוי"ש ח"ד ע' 236.

קטן: מדוע תיכף בתחילת הלי ת"ת מופיע חיובו של הקטן ללמוד? – לקוי"ש ח"ט ע' 38.

אביו . . . תורה: בגדר מצות חינוך – לקוי"ש ח"יה ע' 61.

ואין . . . בנה: חלקה של האישה במצוה – סה"ש תשי"ג ח"ב ע' 455.

הלכה ב: בן בנו: אם חייב ללמד את בן בן בנו – לקוי"ש ח"כ ע' 247.

חכם וחכם: ביאור כפל הלשון – לקוי"ש ח"ט"ו ע' 136 הע' 47.

שנאמר: מדוע לא הביא רבינו את סיום הפסוק "ודברת בס"י? – לקוי"ש חכ"ז ע' 158.

הלכה ג: חייב: חיוב דאורייתא – לקוי"ש ח"ז ע' 233.

כשיכיר: גם אם הוא קטן. הכיצד? – הגש"פ ע' שסח, לקוי"ש חכ"ז ע' 381.

שהתלמוד . . . תלמוד: ביאור כוונת רבינו – לקוי"ש ח"י"ו ע' 18.

הלכה ו: משיתחיל לדבר: מכאן שיסוד לימוד התורה הוא הביטול הנפשי – לקוי"ש ח"ט ע' 42.

הלכה ח: כל . . . תורה: אך לא כולם בצורה שווה – לקוי"ש ח"יא ע' 112, ח"יג ע' 116 ובהע'.

הלכה יב: שלא . . . תורה: מדוע לא נמנה כאיסור לאו בפני עצמו? – לקוי"ש ח"יד ע' 26.

הלכה יג: אמרו . . . תפלות: דיון הלכתי בנושא – לקוי"ש חכ"ט ע' 270, ח"יא ע' 96.

פרק ב

הלכה ב: כבן . . . שבע: הדבר תלוי בשנים – לקוי"ש ח"ט"ו ע' 131.

ואפילו . . . המקדש: משום שבניית המקדש אינה חובת גברא – לקוי"ש ח"ל ע' 118.

הלכה ז: שנאמר . . . ויאדיר: החידוש ההלכתי המתווסף על פי פסוק זה – לקוי"ש ח"ו ע' 299 הע' ד"ה כדרשת וכו', סה"ש תשי"ג ח"ב ע' 628, תנשי"א ח"א ע' 57, ח"ב ע' 593.

פרק ג

הלכה א: ביאור נרחב בדברי רבינו – לקוי"ש חכ"ח ע' 104, ח"יג ע' 42.

כתר תורה: שלוש דרגות בתורה – לקוי"ש ח"יג ע' 116.

שנאמר . . . נגד: הביאור המתווסף על פי פסוק זה – לקוי"ש ח"ו ע' 299 הע' ד"ה כדרשת וכו'.

מונח . . . לכלל: ביאור נרחב בזה – לקוי"ש חל"ד ע' 41.
מורשה: שייכותו של יהודי לתורה היא כירושה – סה"ש ח"ב ע' 536.

הלכה ב: קודם: מדוע לא מפרט לענין מה קודם הוא לכהן גדול? – לקוי"ש חכ"ח ע' 107. הצעת גירסא אחרת – לקוי"ש חכ"ח ע' 107 הע' 36.

הלכה ג: ביאור כוונת רבינו בהלכות אלו – לקוי"ש חכ"ח ע' 114.

הלכה ה: שמתוך . . . לשמה: שני אופנים בזה – לקוי"ש ח"כ ע' 47.

הלכה ו: ביאור נרחב בהלכה זו – לקוי"ש חכ"ז ע' 242.
בכתרה של תורה: הסבר ענין "כתר תורה" – לקוי"ש חכ"ח ע' 109.

הלכה ט: ועושה . . . חייו: ההתאמה עם סוף ה' שמיטה ויובל – לקוי"ש ח"ח ע' 346 הע' ד"ה תומיך.

הלכה י: השיטות בנושא – לקוי"ש חט"ז ע' 534.
שאסור . . . תורה: אך כשרבים זקוקים לתורתו מותר – לקוי"ש ח"כ ע' 52.

פרק ה

הלכה ט: שיזכיר שם אומרו: בטעם דין זה – לקוי"ש חל"ו ע' 181.

הלכה יא: הרשות בידו: משום שהתעצם עם התורה עד שנקראת כשלו. אך עדיין אין זו שלימות לימוד התורה – לקוי"ש חכ"ז ע' 243.

פרק ו

הלכה ו: כבודו מחול: ואילו המלך שמחל כבודו אינו מחול. ביאור הדבר – לקוי"ש ח"ט ע' 166.

פרק ז

הלכה יב: אפילו שלשה: מדוע? – לקוי"ש חל"ז ע' 203.

Hilchot Avodat Kochavim – הלכות עבודת כוכבים Vechukat Haakum – The Laws of Idol Worship

הלכות . . . הגויים: שמן המדויק של הלכות אלו – לקוי"ש ח"כ ע' 14 הע' 28.

פרק א: סדר השתלשלות המאורעות המסופר בפרק זה מלמדנו בגדר איסור ע"ז – לקוי"ש ח"י"ח ע"י 184, ח"י"כ ע"י 15, סה"ש תנש"א ח"א ע"י 294.

הלכה א: וזו הייתה טעותם: ביאור הטעות ושורשה – לקוי"ש ח"א ע"י 183, ח"א ע"י 145, 75, חל"ח ע"י 58.

הלכה ג: כיון שנגמל: מיד בלידתו – לקוי"ש חל"ה ע"י 69, סה"ש תנש"א ח"א ע"י 131.
איתן: איתן ותקיף נגד כל העולם באמונתו – סה"ש תשנ"ב ח"א ע"י 76.
בדעתו: ההתאמה עם הלי חמץ ומצה פ"ז ה"ד – לקוי"ש ח"י"ז ע"י 83, הע"י 41, 43, חכ"ה ע"י 48, הע"י 26, הגש"פ ע"י פז.
וכן ארבעים שנה: מדוע בחר רבינו בגירסא זו? – לקוי"ש ח"י"כ ע"י 13, 19.
ביקש המלך להורגו: ביאור בענין מסירות נפש – לקוי"ש ח"י"כ ע"י 75.
וכיון . . אליו: דיוק סדר הדברים על פי פנימיות הענינים – לקוי"ש ח"י"כ ע"י 59 והע"י 53.
שנתקבצו . . ורבבות: אופן השפעת אברהם אבינו עליהם – לקוי"ש ח"י"ח ע"י 89, הע"י 14.
וחיבר בו ספרים: לימוד מתוך הכתב לפני מ"ת – לקוי"ש ח"י"כ ע"י 183.
ונעשית בעולם אומה: תהליך היות עם ישראל לעם החל בזמן האבות. הביאור – לקוי"ש ח"ל ע"י 58, חל"א ע"י 10, חל"ו ע"י 57.
ומשומר . . אבינו: בגלל מסירות נפשו – לקוי"ש חל"ב ע"י 172.

פרק ב

הלכה א: עיקר . . זרה: גדר הציווי – לקוי"ש ח"י"כ ע"י 17.
שלא לעבוד: גם אם בכוונת הלב לא פונה אחריהם – לקוי"ש חכ"ח ע"י 96.

הלכה ב: ספרים . . בעבודתה: אם קרא רבינו בספרים אלו – לקוי"ש ח"י"ב ע"י 146.
ולא . . מדבריה: אם מותר להשתתף בויכוחים בנושאי אמונה – לקוי"ש חל"ט ע"י 293.

הלכה ד: מאדם: הביאור בזה – לקוי"ש ח"י"כ ע"י 16.

הלכה ז: שם . . ה': שם העצם – לקוי"ש חל"ט ע"י 88, 388.

הלכה ט: השמות המיוחדים: בענין קדושת השמות – לקוי"ש חל"ו ע"י 56.

פרק ג

הלכה ב: צריכין . . העבודות: הביאור בזה – סה"ש תנש"א ח"א ע"י 368. בנושא לימוד חכמות חיצוניות וחכמות ע"ז – לקוי"ש ח"י"ב ע"י 196.

פרק ד

הלכה א: נסקלין: הטעם לזה – לקוי"ש ח"ט ע"י 109, הע"י 21 ובשוה"ג.
הלכה ו: אם . . מוטב: ישוב השגת הראב"ד – לקוי"ש ח"ט ע"י 106.
הלכה ז: בכל שהוא: הסיבה לאיסור בכלשהו – הגש"פ ע"י תתקי.

פרק ה

הלכה ח: ביאור דין זה – לקוי"ש ח"ט ע' 115.

פרק ו

הלכה ו: שכן... זרה: טעם האיסור – לקוי"ש ח"ו ע' 16 והע' 31, הגש"פ ע' רלח.

הלכה ט: ההוראה מהלכה זו – יין מלכות סייג.

הלכה י: ואסור... במקדש: והלא "המלך היה קורא על בימה של עץ... בעזרה"?! – לקוי"ש ח"ט ע' 326. וכיצד בנו בעזרה סוכה בחג הסוכות? – לקוי"ש חכ"ט ע' 497.

פרק ז

הלכה ד: ושל... שתיעבד: דיון בנושא – לקוי"ש ח"א ע' 146.

הלכה טו: כל שהוא: מדוע? – לקוי"ש חכ"ט ע' 154, 363, חל"ב ע' 51, הגש"פ ע' תתקי.

פרק ח

הלכה ח: שזקיפתה מעשה: בענין גילוי דעת בע"ז – לקוי"ש ח"א ע' 147.

פרק י

הלכה א: אין... זרה: אם גם העם הגרגשי נכלל באיסור זה – לקוי"ש חכ"א ע' 227 והע' 30.

פרק יא

הלכה ה: השואל... למד: ביאור סיפור המדרש אודות מרדכי ותינוקות של בית רבן – לקוי"ש חכ"א ע' 206 ובהע'.

הלכה יב: וינצל מצרות ונזקים: מהות ההגנה והשמירה ע"י התורה – לקוי"ש חל"ה ע' 203.

מותר: בנושא שימוש בקמע – לקוי"ש ח"ט ע' 124.

הלכה טז: תמים... אלוקיך: מחלוקת בפירוש הפסוק – לקוי"ש ח"ד ע' 69.

פרק יב

הלכה א: אין... הראש: בנושא גילוח זקן – לקוי"ש חכ"ב ע' 314.

הלכה ט: כדי... נשים: החילוק בין פסיקה זו ל"המלקט שערות לבנות" שבהלכה הבאה – לקוי"ש חכ"ז ע' 372.

Hilchot Teshuvah - Repentance – הלכות תשובה

והוא: עיקר מצות התשובה – לקוי"ש ח"ט ע' 428, חל"ח ע' 18, חידושים וביאורים בש"ס ס"ח.ג.

פרא א

הלכה א: כיצד מתוודה: בגדר הוידוי – לקוי"ש חכ"ז ע' 211. תיווך עם מה שכתב בפ"ב הי"ח – לקוי"ש ח"ז ע' 193.

כיצד... משובח: ביאור נרחב בהלכות הבאות ודיוק הלשונית – לקוי"ש חכ"ז ע' 124.

אין... בלקייתם: מכאן שתכלית העונש הוא לשם כפרה – לקוי"ש חכ"ט ע' 118.

הלכה ב: כפרה לכל ישראל: גדר כפרת השעיר – לקויש חליב ע' 110.

הלכה ג: אין . . . תשובה: אם כן, מדוע התחייב רבי ישמעאל להביא קרבן על חטאו בזמן הזה? – לקויש חייז ע' 194 הע' 12, ע' 200, חייח ע' 416 הע' 51.

ועצמו . . . לשבים: גדר כפרת יוהכ"פ – יין מלכות סט"ו. הכפרה עצמה באה מלמעלה אפילו אם לא שב בתשובה שלמה – לקויש ח"ל ע' 166. משום שאז מתגלית עצמותו ית' – לקויש חכ"ט ע' 329. אלא שלשלמות הענין יש צורך בהתעוררות מלמטה – לקויש חכ"ט ע' 319, חליה ע' 59.

ועצמו: שינוי גירסאות – לקויש חכ"ט ע' 203 הע' 7.

מכפר: לכל הדעות – לקויש ח"ד ע' 1149, ח"ט ע' 211, חיי"א ע' 4 הע' 36, הגש"פ ע' קלה.

פרק ב

הלכה א: מועלת היא לו: השיבה בימי הבחורות אינה חלק עיקרי במצות התשובה – לקויש חייג ע' 185, חליט ע' 177.

הלכה ב: ומה היא התשובה: גדר ומהות התשובה – לקויש ח"ט ע' 428, חייז ע' 189, חייט ע' 394, חכ"ג ע' 287 הע' 5, חליט ע' 123, חידושים וביאורים בש"ס סייח.

הוא: דיוק הסדר – לקויש חייז ע' 41 הע' 50, ביאור הלשונות – אג"ק חכ"ו ע' קפא.

שנאמר . . . מחשבותיו: מדוע דווקא מפסוק זה? – לקויש חליט ע' 166.

יתנחם על שעבר: יש לקשר את התעוררות התשובה עם תיקון העבר והעתיד – סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 192.

זה החטא: דווקא לאותו חטא – סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 156.

שלא . . . לעולם: זוהי שלמות התשובה – לקויש חכ"ט ע' 235, יין מלכות סט"ז. שנעשית מציאות חדשה – לקויש ח"ל ע' 6. ידיעה זו של יודע תעלומות לא שוללת מהאדם את בחירתו החופשית – ספה"ש תשי"ג ח"א ע' 171.

וצריך להתוודות בשפתיו: כמה אופני וידוי, גדרם ותועלתם – לקויש חכ"ז ע' 211.

הלכה ג: לטובל ושרץ בידו: ביאור המשל – חידושים וביאורים בש"ס סייח. דיוק הלשונות – לקויש חייז ע' 194 הע' 12, ע' 200 הע' 51, חכ"ז ע' 211 והע' 27, 36.

וצריך . . . החטא: הטעם לפסיקה זו – לקויש חכ"ב ע' 242.

הלכה ד: ביאור נרחב בזה – לקויש חלי"ד ע' 62.

כולן: דיוק הלשון – לקויש חייט ע' 394.

הלכה ו: יפה ביותר: תשובה עילאה – לקויש חכ"ט ע' 301. המעלות בתשובה עשיית – לקויש ח"ט ע' 211, חלי"ד ע' 200.

ביחיד: ומובנת מעלת תפילת רבים באותו זמן – לקויש חליט ע' 381.

הלכה ז: מדוע נקבעה הלכה זו בהלי תשובה ולא בהלי יוהכ"פ? – לקויש ח"ד ע' 1153. גדר התשובה ביוהכ"פ ועשיית שונה מהתשובה בכל ימות השנה – לקויש חכ"ט ע' 203, 313, חליט ע' 358, סה"ש תנשי"א ח"א ע' 18, 45. החילוק בין ר"ה ליוהכ"פ – לקויש חייט ע' 303.

הלכה ט: עד . . . לו: אך ההשבה אינה חלק ממצות התשובה – לקויש חייג ע' 185.

צריך לרצותו: גדר אחר ממה שכי' בהלי חובל ומזיק פ"ה הי"ט – לקויש חליב ע' 116.

פרק ג

הלכה ב: זכן . . כולו: השיטות בזה – לקויש חליה ע' 36.

הלכה ג: כל מי: אם כולל את אומות העולם – לקויש חייג ע' 230 הע' ד"ה מכל.
העולם: דיוק הלשון "העולם" – לקויש חכ"ח ע' 104.

הלכה ד: ביאור במצות שופר ומדוע נקבעה הלכה זו בהלי' תשובה – לקויש ח"ד ע' 1146, חליט ע' 46,
בלשון רבינו שני פרטים: א. גזירת הכתוב ב. רמז יש בו – לקויש ח"כ ע' 256, חכ"ט ע' 177 הע' 48.
ביאור הדברים על פי פנימיות – לקויש ח"ט ע' 130, 315.

שתקיעת . . השנה: השוואה בין תקיעת שופר בחודש אלול לתקיעת שופר ברי"ה – לקויש ח"ט ע'
300.

רמז: דיוק הלשון – לקויש ח"ט ע' 457.

כלומר: ביאור לשונות רבינו ע"פ פנימיות הענינים – לקויש ח"ד ע' 124.

משנתכם: גירסאות בהן מופיע "משנתכם" (ללא יו"ד) – לקויש חכ"ט ע' 273.

כל אדם: אפילו ילד – לקויש חכ"ט ע' 536.

(כולו): הגירסא המדויקת: כולו – לקויש חייג ע' 213, 288, חכ"ט ע' 363.

כולו: השוואה לפסוק ולשון חז"ל – לקויש חייז ע' 213 הע' 58.

הלכה ה: יש . . הבא: אך לא כחלקו של יהודי בעוה"ב – לקויש חייג ע' 230.

הלכה ז: אלא שהוא גוף: כיצד, אם כן, לומדים עם ילדים פסוקים העלולים להתפרש בצורה כזו
כפשוטם? – לקויש חט"ו ע' 79, חכ"ג ע' 34 הע' 29.* יישוב השגת הראב"ד – לקויש חליה ע' 29.

הלכה ח: ביאור ההלכה וההוספה על הלי' יסוה"ת פ"ח ח"ג – לקויש חייט ע' 178 הע' 16.

משה . . עצמו: כולל ספר דברים – לקויש ח"ה ע' 332. וכל חלקי התורה – לקויש חט"ו ע' 286.

כופר בתורה: דיון אם כפירה בתורת משה היא גם כפירה בנבואתו – לקויש ח"ח ע' 274. הלכה ז:

הלכה ט: המשומדים: מיהו משומד – לקויש חכ"ז ע' 368.

הלכה יא: מגלה פנים בתורה: ביאור בענין – לקויש חלי"ח ע' 54.

פרק ה

הלכה א: ביאור נרחב בהלכות אלו – לקויש ח"ל ע' 199.

רשות . . לו: דווקא יהודי – לקויש חלי"ה ע' 246. סיבת יכולת זו – סה"ש תנש"א ח"ב ע' 799. ביאור
בענין הבחירה החופשית – לקויש חכ"ז ע' 152, חלי"ו ע' 9, יין מלכות סי"ז, י"ח, סה"ש תשמ"ט ח"ב ע'
537. התיווך עם הלי' דעות פ"ב ח"א – לקויש ח"ו ע' 65 הע' 46.

בדעתו ובמחשבתו: הבחירה היא בכח השכל – לקויש ח"ו ע' 113 הע' 47.

ועושה . . חפץ: ההתאמה עם הלי' גירושין ספ"ב – לקויש ח"ז ע' 36.

הלכה ד: שהכל בחפצו יעשה: סיבת הבחירה החופשית היא אך ורק רצון ה' – יין מלכות סי"ט.

הלכה ה: שמא תאמר: הסברת השאלה – סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 403, תשי"ג ח"א ע' 171.
הרי . . . בוריו: גדר ידיעה זו – לקו"ש ח"ה ע' 132 הע' 3.
דע . . . אומר: יישוב השגת הראב"ד – לקו"ש חכ"ט ע' 474.
שתשובת שאלה זו: ישוב הסתירה בין ידיעת הקב"ה לבחירת האדם – לקו"ש ח"ז ע' 365.
וכיון . . . והמעשים: יישוב השגת הראב"ד וכו' -

פרק ו

הלכה ג: לפיכך . . . ליבו: התיווך עם פ"ה ה"ה – לקו"ש ח"ו ע' 64 הע' 43.
שנאמר . . . לו: מדוע הביא רבינו פסוק זה דווקא? – לקו"ש ח"ו ע' 63 הע' 37.

הלכה ה: ולמה נפרע מהן: ביאור הקושיה – לקו"ש ח"ה ע' 132 הע' 3.

פרק ז

הלכה ב: הוא ששלמה אומר: מדוע לא הביא רבינו מאמר חז"ל "כל ימיו בתשובה"? – לקו"ש ח"א ע' 238.

הלכה ד: וכאילו . . . מעולם: שינוי מהות, לא רק בנוגע לחטא ממנו שב – לקו"ש חכ"ח ע' 141.
ופרש . . . יצרו: לכן מובטח שיעמוד בכל ניסיון – לקו"ש ח"ל ע' 138.
מקום . . . בו: הביאור בזה על פי פנימיות – לקו"ש חט"ז ע' 341.
יכולין: דיוק הלשון – לקו"ש ח"ט ע' 240 הע' 29, ח"כ ע' 278, חכ"ז ע' 203, ח"ל ע' 189.
לעמוד: דיוק הלשון וביאור שיטת רבינו – לקו"ש ח"ז ע' 186 והע' 41.
כלומר: דרגה גבוהה בעבודה הרוחנית. הביאור בזה – לקו"ש חכ"ט ע' 234.

הלכה ה: ישראל: כללות ישראל – לקו"ש ח"ה ע' 67 הע' 81, ח"א ע' 2.
ומיד: כפשוטו ממש – לקו"ש חכ"ג ע' 240 הע' 14, חכ"ז ע' 315, סה"ש תנש"א ח"א ע' 109, 223. אפילו בהוספת פעולה קטנה – לקו"ש חכ"ט ע' 363. לכן משיח מוכן לגאול כבר מרגע החורבן – לקו"ש חכ"ט ע' 14. ראשי התיבות הרמוזים במילה 'מיד' – סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 7. דמיון לברכת כהנים – לקו"ש חכ"ג ע' 313.
ושבת: הבטחה או ציווי? – לקו"ש ח"ט ע' 532, ח"י ע' 166.

הלכה ו: גדולה . . . תדבק: ביאור נרחב בהלכה זו – לקו"ש ח"ד ע' 1358 הע' 3, ח"י ע' 186.

**הלכה ז: הלכות אלו עוסקות בשני סוגי בעלי תשובה – לקו"ש ח"ט ע' 451, ח"כ ע' 92.
מודבק:** דיוק הלשון – לקו"ש ח"י ע' 86.
מיד: דיוק הלשון – לקו"ש ח"ב ע' 61.
טרם: דיוק הלשון – לקו"ש ח"ב ע' 61.

פרק ח

הלכה א: מדוע נקבעה סוגייה זו בהלי' תשובה – לקו"ש ח"י ע' 257, ח"ח ע' 258.
הטובה הצפונה לצדיקים: גדר השכר – לקו"ש ח"ט ע' 197, ח"ל ע' 128.

הלכה ב: הביאור בפנימיות הענינים – לקו"ש ח"ו ע' 143.

אין . . . וגווייה: עפ"י ביאור מ"ש בהלי יו"ט פ"ו הי"ז – לקו"ש חל"ג ע' 63. לא שולל את פשטות מאמרי חז"ל אודות יעודים גשמיים בעוה"ב – תשובות וביאורים סי"א הע' 23. דיון נרחב בנושא – לקו"ש חכ"ט ע' 138, חל"ו ע' 177, רשימות ח' י' ע' 10.

הלכה ב: העטרה שלהן: העטרה מקיפה ונעלית מהראש ויחד עם זאת נעשית חלק ממצואות האדם – לקו"ש חכ"ח ע' 110, ח"ל ע' 309.

הלכה ג: בסוגיה זו – לקו"ש חט"ו ע' 475.

הלכה ה: כיצד ניתן להתרות על גיהנם, דבר שלא ניתן להסברה? – לקו"ש חל"ו ע' 241.

הלכה ז: אלא לימות המשיח: יישוב קושיות הלחם משנה – לקו"ש חכ"ז ע' 197, 350.

פרק ט

הלכה א: העולם הבא: גדר השכר – לקו"ש ח"ט ע' 197, חכ"ט ע' 42, 140.
כל ימינו: דיוק הלשון – לקו"ש חכ"ז ע' 239.

הלכה ב: ביאור הלכה זו בהרחבה – לקו"ש חל"ה ע' 208.

התאוו: תאווה זו קשורה ותלויה ב"נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" – לקו"ש ח"ו ע' 85, חכ"ב ע'.

כהוגן: דיוק הלשון – לקו"ש חכ"ב ע' 78.

כדי . . . הבא: לא למען קבלת השכר, כי אם בכדי לבוא לשלמות העבודה הרוחנית – סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 80.

שבאותן הימים: לא הזכיר רבינו קיום המצוות בימות המשיח – לקו"ש חל"ט ע' 235.

שנאמר: ההוספה ע"פ פסוק זה – לקו"ש ח"ח ע' 340 הע' ד"ה הדעה והחכמה והאמת.

מלאה: דיוק הלשון – סה"ש תשי"ח ח"א ע' 121.

איש . . . אחיו: משמעות "אחיו" ו"רעהו" – לקו"ש ח"ג ע' 171.

והסירותי . . . מבשרכם: תכלית "הדעה והחכמה והאמת" היא כשחודרת בלב – סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 311.

קרב ממש רבנו: בנבואה. אך בענינים אחרים הוא גבוה ממש – לקו"ש חכ"א ע' 351, חכ"ג ע' 356. מעלת מלכות משה – לקו"ש ח"ו ע' 254, חט"ז ע' 491, חכ"א ע' 351, חכ"ג ע' 356.

ולפיכך: בשל מעלתו בנבואה יקבל "תורה חדשה" – סה"ש תנש"א ח"ב ע' 566.

ימות המשיח: שתי תקופות בימות המשיח – לקו"ש חט"ו ע' 417, חכ"ד ע' 109.

פרק י

הלכה א: דרגות בעבודה לשמה – לקו"ש חל"ב ע' 69.

עושה: דיוק הלשונות "עשייה" ו"עבודה" – סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 197.

ויעבדו מאהבה: ביאור הדרגות בעבודת ה' מאהבה – יין מלכות ס"כ.

הלכה ב: ביאור – אג"ק חכ"ו ע' רמח.

{בכללה} **(בגללה):** דיוק הגירסא – לקו"ש חל"ג ע' 92.

ומעלה . . . המצוות מאהבה: ביאור הדברים ודיוק בלשונות רבינו – לקו"ש ח"כ ע' 45, חכ"ב ע' 50.

ואין . . . לה: מהלי ה' משמע שעבודה זו שייכת לכל אחד מישראל – סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 189.

הלכה ד: בסוגית לימוד תורה שלא לשמה – לקוי"ש ח"כ ע' 49 הע' 26.

הלכה ה: לשמה: במצוות צריכה להיות כוונה לשמה – לקוי"ש ח"כ ע' 48 הע' 19.

אלא: דיוק הלשון – לקוי"ש חי"ט ע' 122.

עד שתרכה דעתן: דרגות בעבודה – לקוי"ש חל"ה ע' 236. מדוע נקט רבינו בלשון "דעת" ולא בלשון "הבנה"? – לקוי"ש ח"ו ע' 320 הע' ד"ה עד.

ויעבדו מאהבה: "שמאל דוחה" תחילה ואח"כ "ימין מקרבת" – לקוי"ש ח"ז ע' 74.

הלכה ו: כמו . . . התורה: הקשר בין סיום הלי' תשובה וסיום ספר המדע לתחילתן ולתחילת ספר המדע – סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 192.

עשרה פרקים: מספר השלם, שלמות התשובה – ספה"ש תשמ"ח ח"א ע' 252, תשי"ג ח"א ע' 220. כנגד עשר כוחות הנפש – יין מלכות סי"ד.